Chomentowska, Bolesława

Cmentarzysko kultury grobów kloszowych w Białołęce Dworskiej : teren Wielkiej Warszawy

Światowit 27, 155-170

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

BOLESŁAWA CHOMENTOWSKA

CMENTARZYSKO KULTURY GROBÓW KLOSZOWYCH W BIAŁOŁĘCE DWORSKIEJ. TEREN WIELKIEJ WARSZAWY

We wrześniu 1961 r. przy pracach ziemnych związanych z budową torów bocznicy kolejowej prowadzącej do Białołęckiej Wytwórni Prefabrykatów Budowlanych odkryto kilka naczyń zawierających przepalone kości ludzkie. Zawiadomiony o tym Konserwator Zabytków Archeologicznych na miasto stołeczne Warszawę wstrzymał pracę oraz wydał polecenie przeprowadzenia badań ratowniczych. Przeprowadził je mgr K. Makulski. Mimo szybkiej interwencji część odkrytych grobów została rozkopana przez robotników zatrudnionych przy wspomnianych pracach ziemnych. Wyjęte z ziemi naczynia zostały przeniesione do magazynu przedsiębiorstwa wykonującego pracę — część z nich przy transporcie uległa zniszczeniu. Trudno więc jest ustalić, jaka ilość grobów została rozkopana przez robotników. W roku 1962 dalsze badania na tym terenie z ramienia Konserwatora przeprowadziła autorka niniejszego opracowania.

Stanowisko położone było na wydmie leżącej ok. 200 m. na płd. od Białołęckiej Wytwórni Prefabrykatów Budowlanych Wydma ta została przecięta wkopem idącym z płd.-zach. na płn.-wsch. szerokości 14 m. We wkopie tym odkryto jeden duży zespół grobowy częściowo naruszony oraz jeden grób pojedynczy w obstawie z czterech kamieni i nieustaloną liczbę grobów zniszczonych przez robotników. Z tych grobów zachowało się 6 naczyń. Niewiadoma jest forma grobów, brak naczyń towarzyszących popielnicom. W następnym roku założono wykopy badawcze wzdłuż torów po obydwu stronach zbudowanej już bocznicy kolejowej. W wykopach tych znaleziono 5 grobów — w tym dwa podkloszowe i trzy popielnicowe. Wykopy założono w ten sposób, by nawiązać się choć w przybliżeniu do grobów odkrytych w trakcie prac ratowniczych (rys. 1). Należy tu zaznaczyć, że była to jedyna prawie nie zniszczona partia wydmy, reszta wydmy była bądź rozwiana, bądź zryta dawnymi okopami. Na rozwianych partiach występowały fragmenty kości ludzkich i ceramiki. Mieliśmy tu do czynienia z dużym cmentarzyskiem, ale już zniszczonym.

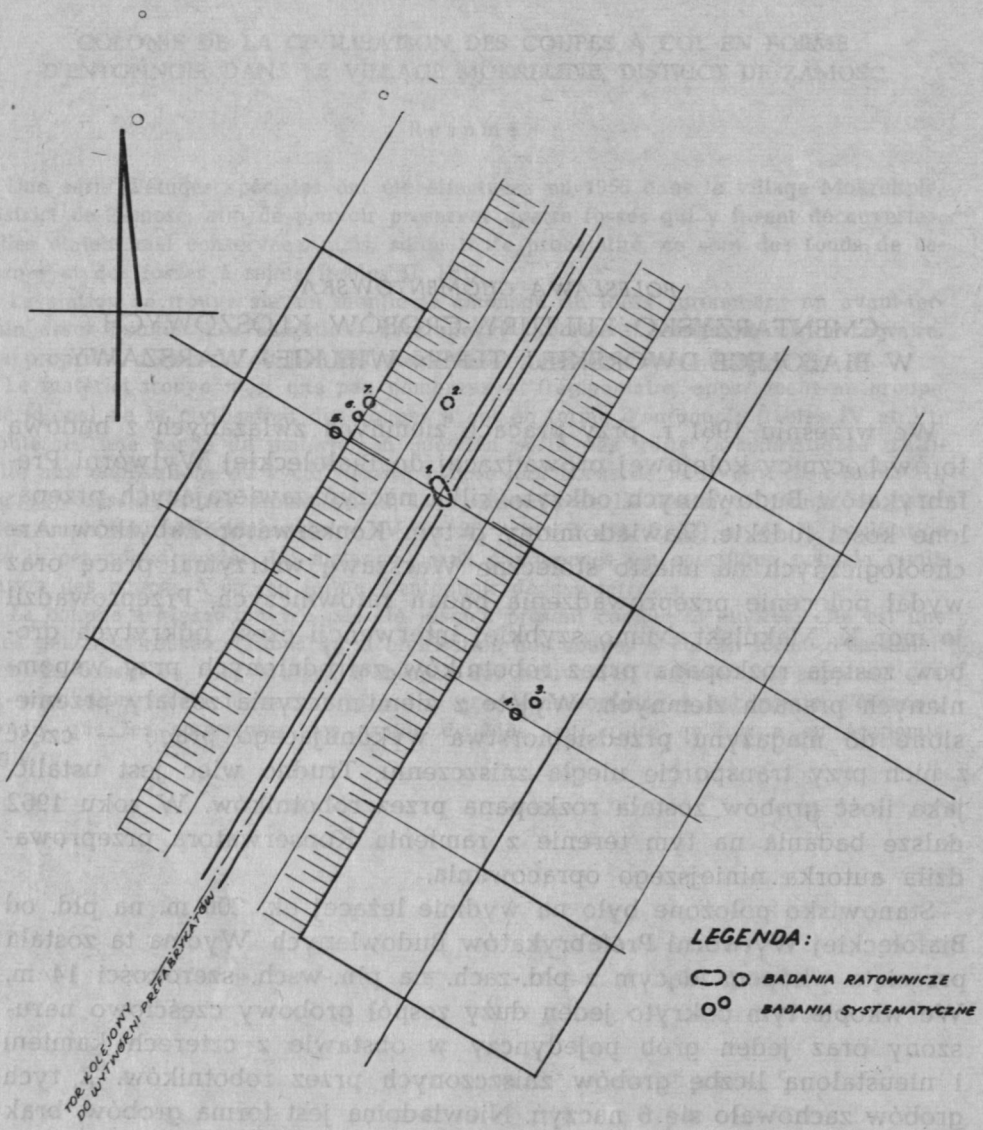

Ryc. 1. Białołęka Dworska. Plan sytuacyjny stanowiska

OPIS MATERIAŁU

Grób nr 1[1] — wyeksplorowany w czasie badań ratowniczych. Wystąpił na gł. ok. 1 m od powierzchni. Część grobu naruszona przez wkop zrobiony przez robotników (ryc. 2). Był to grób zbiorowy, znajdowało się w nim (w części zachowanej) 15 naczyń, w tym 8 popielic. Grób był niczym nie osłonięty, tylko na dnie znajdowało się kilka du-

[1] Przy opisywaniu grobów przyjmuję numerację ciągłą.

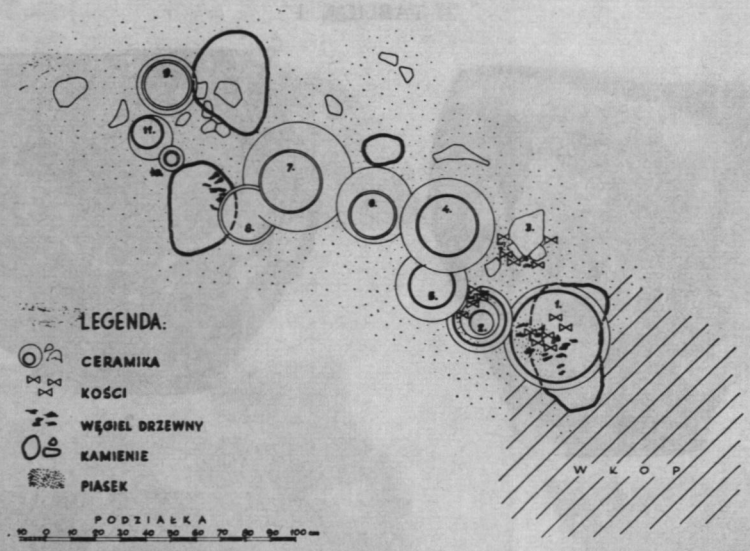

Ryc. 2. Białołęka Dworska. Plan grobu nr 1

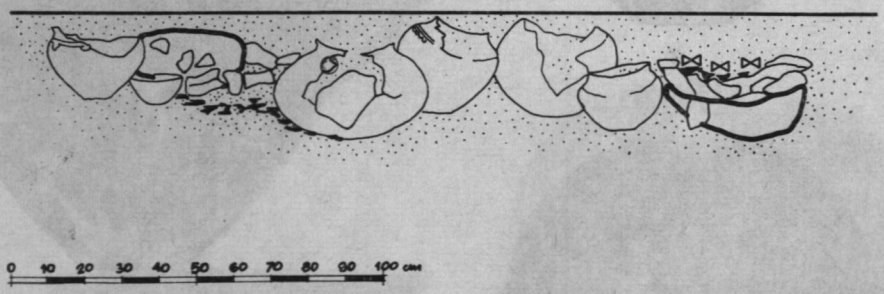

Ryc. 3. Białołęka Dworska.; Profil grobu nr 1

żych kamieni. Naczynia ustawione były dość ściśle obok siebie (ryc. 3) bezpośrednio w piasku.

Naczynie nr 1 (tabl. I) — mocno uszkodzona popielnica, barwa brunatnoszara. Partia przykrawędna nie zachowana. W jednym miejscu na granicy brzuśca i szyi trzy maleńkie guzki. Na powierzchni widoczne ślady gładzenia, być może jakimś ostrym wiechciem trawy. Widoczne są ostre rysy idące w różnych kierunkach. Zachowana wysokość 20 cm, śr. brzuśca 19 cm, śr. dna 11 cm. Domieszka średnioziarnista.

Naczynie nr 2 (tabl. I) — popielnica barwy brunatnej, gładzona. Wnętrze szare. Wyraźnie wyodrębniona szyja zaznaczona załamaniem. Na granicy brzuśca i szyi, pod załamaniem, dookolny ornament

TABLICA I

1

2

3

4

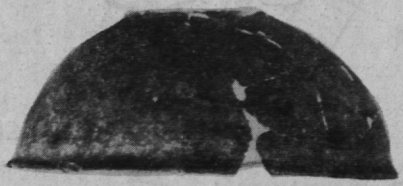

5a

5

6

TABLICA II

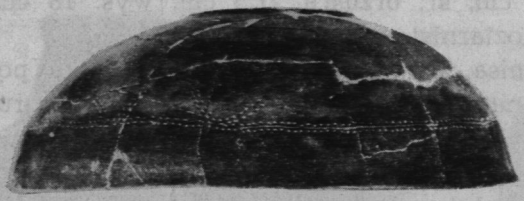

7a

10a

7

10

8

9

podłużnych dołeczków. Wylew lekko wychylony na zewnątrz. Dno wyodrębnione. Śr. wylewu 17 cm, śr. brzuśca 21,5 cm, wys. 18 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka gruboziarnista.

Naczynie nr 3 (tabl. I) — misa, barwa brunatnoszara, gładka powierzchnia. Wnętrze szarobrunatne. Krawędź wylewu lekko zgrubiała, dno wyodrębnione. Śr. wylewu 14 cm, wys. 5 cm, śr. dna 5,5 cm. Domieszka drobnoziarnista.

Naczynie nr 4 (tabl. I) — popielnica, barwa brunatna, powierzchnia chropowacona, szyja czarna, gładka. Wnętrze szare. Na granicy brzuśca i szyi ornament plastyczny w postaci karbowanej listwy, od której z trzech miejsc odchodzą promieniście po trzy listewki. Śr. wylewu 20 cm, śr. brzuśca 32 cm, wys. 33 cm, śr. dna 11 cm. Domieszka średnioziarnista.

Naczynie nr 5 (tabl. I) — popielnica. Barwa brunatna, powierzchnia na wysokość 20 cm, śr. brzuśca 21 cm, śr. dna 9 cm. Domieszka drobnoziarnista. Popielnica była przykryta misą (5a tabl. I) barwy brunatnożółtej. Wnętrze szare. Krawędź wylewu zgrubiała. Podcięta i wychylona na zew. Śr. wylewu 19 cm, śr. dna 7 cm. Domieszka drobnoziarnista.

Naczynie nr 6 — popielnica, barwa brunatna miejscami szara. Powierzchnia szorstka. Szyja wyodrębniona, gładzona. Na granicy brzuśca i szyi ornament składający się z podłużnych dołeczków. Wnętrze ciemnoszare. Śr. wylewu 16 cm, śr. brzuśca 21 cm, wys. 18 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka średnioziarnista.

Naczynie nr 7 (tabl. II) — popielnica, barwa brunatnoszara, wyodrębnione dno. Powierzchnia gładka. Śr. wylewu 23 cm, śr. brzuśca 32 cm, śr. dna 13 cm, wys. 27 cm. Domieszka drobnoziarnista. Przykryta była misą (7a tabl. II) barwy brunatnej przechodzącej w ciemnoszarą. Powierzchnia gładka lśniąca. Wnętrze szare. Krawędź wylewu lekko podcięta i wychylona na zewnątrz. Z jednej strony taśmowate ucho. Pod wylewem ornament w postaci dwóch rzędów nakłuć biegnących poziomo, od których zwisają trójkąty. Motyw trójkąta powtarza się 6 razy. Śr. wylewu 31 cm, wys. 11 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka drobnoziarnista.

Naczynie nr 8 (tabl. II) — misa barwy szarej. Wylew lekko podcięty, zgrubiały, wychylony na zewnątrz. Śr. wylewu 23 cm, śr. dna 7 cm, wys. 7 cm. Domieszka drobnoziarnista.

Naczynie nr 9 (tabl. II) — popielnica, barwa brunatna, powierzchnia chropowacona. Szyja zachowana we fragmentach barwy szarej, gładzona. Śr. wylewu 17 cm, wys. 23 cm, śr. brzuśca 25 cm, śr. dna 10 cm. Na granicy brzuśca i szyi karbawana listwa, pod którą widoczne płaskie guzki. Domieszka średnioziarnista. W popielnicy tej mię-

TABLICA III

11

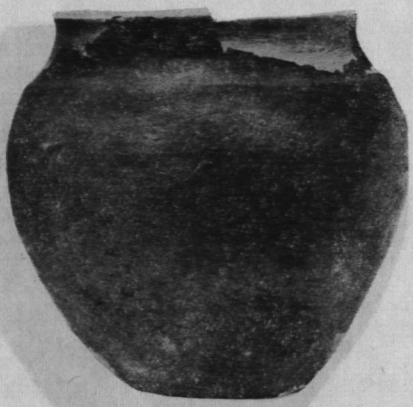

12

13

14

TABLICA IV

15

17

16

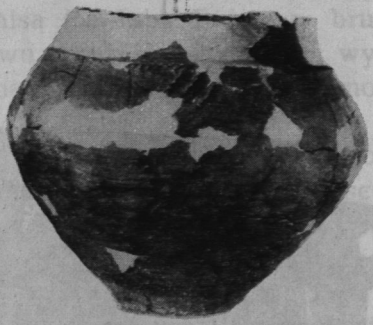

19

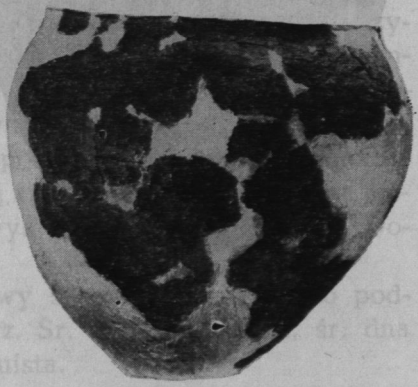

18

TABLICA V

20

22

21

23

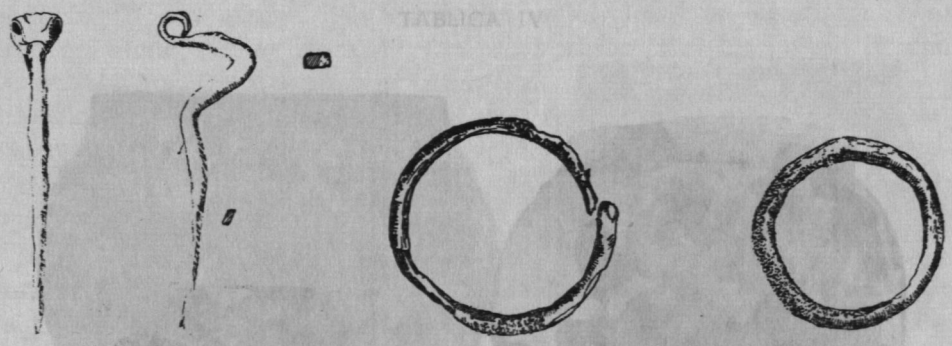

Ryc. 4. Białołęka Dworska. Metale z grobu nr 1 w. n.

dzy kośćmi znajdowała się żelazna szpila z łabędzią szyjką oraz dwa kółka żelazne, jedno o średnicy 3 cm, drugie o śr. 3,7 cm (ryc. 4).

Naczynie nr 10 (tabl. II) — misa, barwa szaro-brunatna. Powierzchnia gładka. Krawędź wylewu lekko zaznaczona i wychylona na zewnątrz. Z jednej strony przy wylewie guzek. Śr. wylewu 16,3 cm, wys. 6,5 cm, śr. dna 5,5 cm. W misce tej stał czarny kubek uchaty (10a tabl. II). Śr. wylewu 5 cm, śr. dna 3,5 cm, wys. 5 cm.

Naczynie 11 (tabl. III) — popielnica, barwa brunatna, szyja zaciemniona, brzusiec lekko szorstki, szyja gładka. Na granicy brzuśca i szyi karbowana bruzda, na której umieszczono trzy grupy po trzy guzki. Dno wyodrębnione. Śr. wylewu 18 cm, śr. brzuśca 23 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka drobnoziarnista. Poza wyżej wymienionymi naczyniami w nie zniszczonej partii grobu znajdowały się jeszcze trzy misy. Zachowały się ich nieliczne fragmenty, prawdopodobnie przykrywały popielnice.

Na podstawie analizy antropologicznej[2] szczątków kostnych z tego grobu należy stwierdzić, że w nienaruszonej przez wkop części grobu pochowanych było 10 osobników. Trzech mężczyzn w wieku dojrzałym, cztery kobiety w wieku dojrzałym oraz troje dzieci (dwoje w wieku do lat siedmiu i jedno powyżej lat siedmiu). Dwie popielnice nr 4 i nr 7 zawierały podwójne pochówki mężczyzny i kobiety w wieku dojrzałym.

Oprócz opisanego grobu z rozkopanych przez robotników grobów zachowało się 6 naczyń, z czego cztery zawierały szczątki kostne. Tylko w stosunku do jednej popielnicy wiadomo, że stanowiła pojedynczy grób w obstawie z czterech kamieni. Grób ten znajdował się ok. 6 m na płn. od grobu nr 1.

---

[2] Analizę antropologiczną szczątków kostnych pochodzących z badań ratowniczych wykonał mgr L. Sarama, z badań prowadzonych przez autorkę dr A. Wierciński.

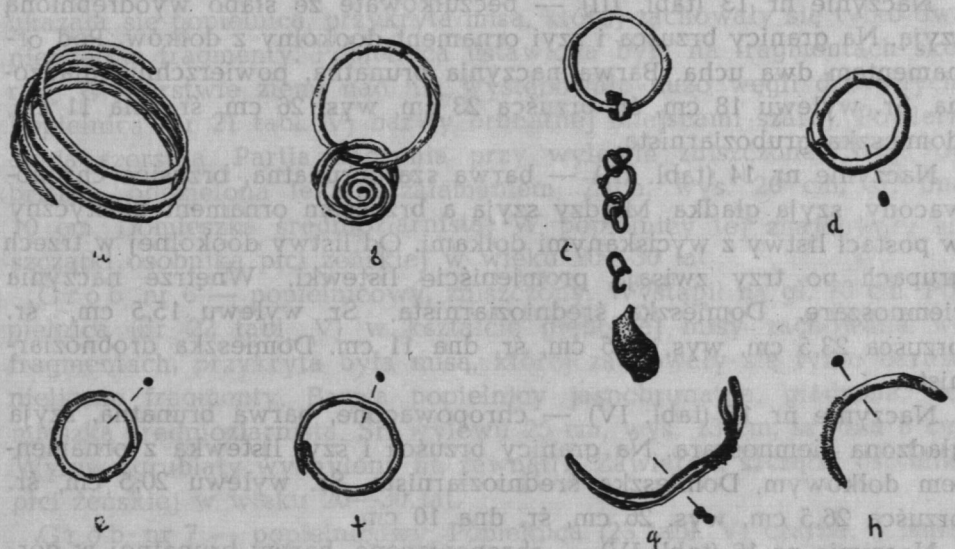

Ryc. 5. Białołęka Dworska. Metale z grobu nr 2 w. n.

Grób nr 2 — popielnica przykryta misą. Popielnica nr 12 (tabl. III) — barwa brunatna miejscami szara. Powierzchnia gładzona. Szyja wyodrębniona lekkim załamaniem. Wnętrze ciemnoszare. Wys. 21 cm, śr. wylewu 16,5 cm, śr. brzuśca 21 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka drobnoziarnista. Misa zachowana w nielicznych fragmentach. Między kośćmi popielnicy znajdowały się następujące ozdoby bądź fragmenty ozdób brązowych (ryc. 5). Uchwyt do włosów w postaci kółka z drutu brązowego zwiniętego w spiralę o czterech zwojach i średnicy 2,5 cm. Zawieszka brązowa w kształcie kółka z drutu brązowego o śr. 2 cm, z nanizanym nań drutem zwiniętym płasko w spiralę (b). Zniszczona zausznica z łańcuszkiem i blaszką na końcu łańcuszka (c). Zachowało się kółko o średnicy 1,4 cm, z zachodzącymi końcami. Na kółko nanizany jest uchwyt, do którego przypuszczalnie przyczepiony był łańcuszek, z którego zachowało się 7 ogniwek oraz fragment blaszki. Trzy kółka z drutu brązowego o śr. 1,6 cm (d) 1,4 cm (e), 1,7 cm (f). Fragment zausznicy z drutu brązowego (g) i fragment kółka z drutu brązowego. Popielnica zawierała kości osobnika w wieku młodocianym.

O pozostałych naczyniach nr nr 13, 14, 15, 16 i 17 nic pewnego nie można powiedzieć. Wiadomo jest, że trzy z nich były popielnicami i zawierały szczątki kostne. Nie można stwierdzić, czy stanowiły one pojedyncze pochówki, czy też pochodziły z jednego grobu i wreszcie które z nich zawierały szczątki kostne.

Naczynie nr 13 (tabl. III) — beczułkowate ze słabo wyodrębnioną szyją. Na granicy brzuśca i szyi ornament dookolny z dołków. Pod ornamentem dwa ucha. Barwa naczynia brunatna, powierzchnia gładzona. Śr. wylewu 18 cm, śr. brzuśca 23 cm, wys. 26 cm, śr. dna 11 cm, domieszka gruboziarnista.

Naczynie nr 14 (tabl. III) — barwa szarobrunatna, brzusiec chropowacony, szyja gładka. Między szyją a brzuścem ornament plastyczny w postaci listwy z wyciskanymi dołkami. Od listwy dookolnej w trzech grupach po trzy zwisają promieniście listewki. Wnętrze naczynia ciemnoszare. Domieszka średnioziarnista. Śr. wylewu 15,5 cm, śr. brzuśca 23,5 cm, wys. 22,5 cm, śr. dna 11 cm. Domieszka drobnoziarnista.

Naczynie nr 15 (tabl. IV) — chropowacone, barwa brunatna, szyja gładzona ciemnoszara. Na granicy brzuśca i szyi listewka z ornamentem dołkowym. Domieszka średnioziarnista. Śr. wylewu 20,5 cm, śr. brzuśca 26,5 cm, wys. 26 cm, śr. dna 10 cm.

Naczynie nr 16 (tabl. IV) — chropowacone, barwy brunatnej w górnej partii szare. Szyja gładzona, oddzielona od brzuśca załamaniem. Na granicy brzuśca i szyi trzy płaskie guzki rozlokowane symetrycznie dookoła naczynia. Śr. wylewu 20 cm, wys. 24 cm, śr. brzuśca 26,5 cm, śr. dna 11 cm. Domieszka średnioziarnista.

Naczynie nr 17 (tabl. V) — powierzchnia gładka, miejscami wyświecona. Barwa brunatna. Wysoka szyja, brzusiec dwustożkowy. Średnica wylewu 13 cm, śr. brzuśca 17,5 cm, śr. dna 6,5 cm. Domieszka średnioziarnista.

G r ó b nr 3 — podkloszowy. Częściowo zniszczony. Gł. grobu 98 cm. Na tej głębokości leżały fragmenty klosza oraz popielnica. Klosz we fragmentach chropowacony, jasnobrunatny, domieszka średnioziarnista, krawędź karbowana. Śr. wylewu 29 cm, śr. brzuśca 37 cm, wys. 33 cm, śr. dna 10 cm. (nr 18 tabl. IV). Popielnica (nr 19 tabl. IV) we fragmentach, barwa jasnobrunatna, powierzchnia gładzona ostrą trawą. Wyraźnie wyodrębniona szyja oddzielona od brzuśca skośnie karbowaną listwą dookolną, od której w trzech miejscach w grupach potrzy, skośnie zwisają trzy listewki, analogicznie karbowane jak listwa dookolna. Śr. wylewu 22 cm, śr. brzuśca 30 cm, zach. wys. 27 cm, śr. dna 10 cm. Jak wynika z analizy antropologicznej, w popielnicy znajdowały się szczątki kostne dwu osobników. Pierwszy — wiek 16—20 lat, płci żeńskiej, drugi 2—5 lat płci żeńskiej.

G r ó b nr 4 — podkloszowy, zniszczony. Na gł. 66 cm leżały fragmenty klosza oraz nieliczne fragmenty kości. Klosz (nr 20 tabl. IV) jasnobrunatny, powierzchnia chropowacona. Szyja wyodrębniona w postaci zwisającej listwy zakończonej płaskim guzkiem. Śr. wylewu 22 cm, śr. brzuśca 34 cm, śr. dna 11 cm. Domieszka gruboziarnista.

Grób nr 5 — popielnicowy, częściowo zniszczony. Na gł. 57 cm ukazała się popielnica, przykryta misą, której zachowały się tylko dwa niewielkie fragmenty. Popielnica ustawiona była na fragmentach skorup. W warstwie ziemi nad nią występowało dużo węgli drzewnych. Popielnica (nr 21 tabl. V) barwy brunatnej miejscami szarej. Powierzchnia szorstka. Partia naczynia przy wylewie zniszczona. Szyja od brzuśca oddzielona lekkim załamaniem. Zach. wys. 20 cm, śr. dna 10 cm. Domieszka średnioziarnista. W popielnicy tej znajdowały się szczątki osobnika płci żeńskiej w wieku 20—30 lat.

Grób nr 6 — popielnicowy, zniszczony. Wystąpił na gł. 70 cm. Popielnica (nr 22 tabl. V) w kształcie głębokiej misy zachowana we fragmentach, przykryta była misą, której zachowały się tylko bardzo nieliczne fragmenty. Barwa popielnicy jasnobrunatna, gładzona, domieszka średnioziarnista. Śr. wylewu 25 cm, wys. 13 cm, śr. dna 8 cm. Wylew zgrubiały wychylony na zewnątrz. Zawierała szczątki osobnika płci żeńskiej w wieku 20—30 lat.

Grób nr 7 — popielnicowy. Popielnica (23 tabl. V) czarna, o lśniącej powierzchni, mocno zniszczona. Brzusiec dwustożkowy o łagodnym załomie, szyja wysoka. Średnica wylewu 17 cm, śr. brzuśca 26 cm, śr. dna 9 cm. Stała w czystym piasku. Zawierała szczątki dwu osobników, dojrzałego płci żeńskiej i dziecięcego również płci żeńskiej.

ANALIZA MATERIAŁU

Ceramika. Ceramika z cmentarzyska w Białołęce jest typowa dla kultury grobów kloszowych. Dokładne opisywanie jej uważam za bezcelowe, gdyż jest to już zrobione wielokrotnie przez innych autorów publikujących materiały z cmentarzysk kultury grobów kloszowych. Wszystkie formy naczyń z cmentarzyska w Białołęce mają analogie w naczyniach występujących na innych cmentarzyskach z terenu Mazowsza. Typologicznie nawiązują one do podziału dokonanego przez M. Gądzikiewicz,[3] niektóre typy nie mieszczące się w tym podziale mają analogie w ceramice z największego opublikowanego cmentarzyska kultury grobów kloszowych na Mazowszu w Transborze, pow. Mińsk Mazowiecki.[4] W ceramice z Białołęki powtarzają się pewne szczegóły techniczne, które wystąpiły w materiale ceramicznym w Transborze i w materiale z cmentarzyska Warszawa-Grochów, sta-

[3] M. Gądzikiewicz, *Wybrane zagadnienia z badań nad kulturą grobów kloszowych*. „Wiadomości Archeologiczne", t. 20, z. 2, 1954, s. 134—174.

[4] A. Kietlińska i R. Mikłaszewska, *Cmentarzysko grobów kloszowych we wsi Transbór pow. Mińsk Mazowiecki*, „Materiały Starożytne", t. 9, 1963, s. 255—330.

nowisko Brylowszczyzna. Otóż prawie wszystkie średnice den popielnic i kloszów z Białołęki mają jednakową średnicę 10—11 cm, rzadziej 9 cm, w jednym wypadku 13 cm. Podobne zjawisko zaobserwowano na cmentarzysku w Transborze, gdzie śr. den nie przekracza 20 cm[5] oraz na cmentarzysku Warszawa-Grochów, Brylowszczyzna, gdzie średnica den wynosi 10—11 cm.[6] Proporcje naczyń z Białołęki, gdzie średnica brzuśca jest prawie równa wysokości naczynia, mają swoje odpowiedniki na stanowisku w Transborze. A. Kietlińska nazywa to „proporcją kwadratu".[7]

Metale. Na cmentarzysku w Białołęce zostało znalezionych 11 przedmiotów metalowych. W tym: 3 żelazne i 8 brązowych. Przedmioty żelazne są to dwa kółka stanowiące fragment jakiejś ozdoby oraz szpila z łabędzią szyjką. Przedmioty z brązu — trzy kółka brązowe, dwa fragmenty zausznic, zawieszka ze spiralną tarczką, uchwyt do włosów z drutu brązowego zwiniętego w spiralę o czterech zwojach, oraz zniszczona zausznica z łańcuszkiem i blaszką umieszczoną na końcu. Ozdoby z Białołęki są typami ozdób dość często spotykanymi w grobach kultury grobów kloszowych. Wyjątek stanowi zniszczona zausznica z łańcuszkiem. Jest to ozdoba zwykle spotykana w grobach łużyckich i w grobach kultury pomorskiej.[8]

Forma grobów. Przy zachowanej bardzo niewielkiej liczbie grobów występuje wśród nich duża różnorodność. Grób zbiorowy popielnicowy, 4 groby popielnicowe w tym jeden z obstawą kamienną oraz dwa groby podkloszowe. Poza tym występują podwójne pochówki w jednej popielnicy. Zasługujący na szczególną uwagę jest grób zbiorowy, gdzie pochowanych było 10 osobników w 8 popielnicach. Jak wspomniano wyżej, grób ten był naruszony wkopem, więc przypuszczalnie liczba pochówków była większa. W dwóch popielnicach były pochówki podwójne. Taka forma grobu jest nietypowa dla kultury grobów kloszowych. Jest to niewątpliwie grób rodzinny. Tego rodzaju pochówek wykazuje związki z pochówkami kultury pomorskiej.

Chronologia. Cmentarzysko w Białołęce Dworskiej należy datować na wczesny okres lateński. Materiał ceramiczny pochodzący z metodycznych badań mieści się w tych ramach chronologicznych. Nie mieszczą się dwa naczynia, naczynie nr 13 beczułkowate z dwoma uchami, stanowiące typ występujący w środkowym latenie oraz naczynie nr 17, nawiązujące do form łużyckich. Naczyń tych jednak nie możemy brać pod uwagę przy rozpatrywaniu chronologii stanowiska, gdyż

[5] Op. cit. s. 277.
[6] Op. cit. s. 277.
[7] Op. cit. s. 277.
[8] T. Dobrogowski, *Dwa cmentarzyska kultury pomorskiej w Szemudzie pow. morskiego.* „Przegląd Archeologiczny", t. 7, z. 2, 1949, ryc. 21 1, 4, s. 310.

zostały znalezione przez robotników w niewiadomym kontekście. Metale pochodzące z tego stanowiska mają dużą rozpiętość czasową. Jako nie datujący element należy wyeliminować kółka brązowe oraz fragmenty zausznic. Kółko z drutu brązowego zwiniętego w spiralę o czterech zwojach powszechnie interpretowane jako uchwyt do włosów jest okazem, który jest datowany od IV okresu epoki brązu do końca okresu halsztackiego[9]. Zawieszka ze spiralną tarczką jest typem ozdoby powszechnie występującym w kulturze łużyckiej w okresie epoki brązu[10]. Zniszczona zausznica z łańcuszkiem jest okazem występującym w kulturze łużyckiej i kulturze pomorskiej w halsztacie D[11]. Kółko żelazne stanowiące fragment wisiorka przedstawia typ ozdoby znanej w kulturze pomorskiej i grobów kloszowych[12] występuje w okresie wczesno-lateńskim. Szpila żelazna z łabędzią szyjką występuje licznie również w obu wyżej wspomnianych kulturach i jest datowana na wczesny okres lateński[13].

Reasumując — metale mogą nam tylko określić górną granicę czasową użytkowania cmentarzyska na wczesny okres lateński. Cmentarzysko w Białołęce Dworskiej należy do typowych stanowisk kultury grobów kloszowych na Mazowszu, występujących na tym terenie w okresie Halsztackim D do środkowego okresu lateńskiego.

---

[9] W. Szafrański, *Skarby brązowe z epoki wspólnoty pierwotnej IV—V okr. epoki brązowej w Wielkopolsce.* Warszawa—Wrocław 1955, s. 74.

[10] Z. Durczewski, *Grupa górnośląsko-małopolska kultury łużyckiej w Polsce.* Kraków 1948. Cz. I str. 146, tab. LXXXIX, s. 22, 23.

[11] T. Dobrogowski, op. cit. str. 310.

[12] S. Nosek, *Kultura grobów skrzynkowych i podkloszowych w Polsce południowo-zachodniej.* Kraków 1946, s. 24.

[13] Op. cit. s. 21.

SÉPULTURE CINÉRAIRES DE L'ÉPOQUE HALSTATT — LA TENÉ À BIAŁOŁĘKA DWORSKA, PRÈS DE VARSOVIE

Résumé

Sur ce lieu ont été découverts sept ensembles sépulcraux. Ils contenaient des inhumations à urne collectives et simples. Les formes des urnes cinéraires et de leurs ajoutages permettent de classer ces trouvailles parmi les vestiges de la culture des sépulores des clans. Il y a lieu, toutefois, de remarquer que certaines de ces formes portent les traits caractéristiques pour la culture poméranienne et lausicienne.

Cette station devrait être datée pour l'époque halstatt — La Tené.